

Nemzetközi konferencia a textilipari technológiai platform jegyében

Lázár Károly

Megtöltötte a budapesti Gellért Szálló nagy Gobelin-termét a szép számú közönség 2010. szeptember 23-án, a TMTE által szervezett „Innováció és együttműködés az európai textil- és ruhaipar jövőjéért” című konferencián. A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) támogatásával tartott konferencia magyar és külföldi előadói áttekintést kaptak az Európai Technológiai Platformhoz kapcsolódó nemzeti és köztük a különböző iparágakban létrehozott magyar technológiai platform helyzetéről és eredményeiről. A fő hangsúly természetesen a bennünket legjobban érintő TEXPLAT-on (Nemzeti Technológiai Platform a Magyar Textil- és Ruházati Ipar Megújításáért) volt.

Dr. Pataki Pál, a TMTE elnöke nyitotta meg a konferenciát, amelynek első előadója dr. Peter Pfneisl, az EURATEX elnöke volt. „Az európai textil- és ruhaipar lehetőségei és esélyei a kutatás és innováció területén” című előadásában bemutatta magát az EURATEX-et és annak tevékenységét, kiemelve, hogy ez az a szervezet, amely közvetítő szerepet játszik a textil- és ruházati ipar és az Európai Unió vezető szervei között, minden területen képviselve az ipar érdekeit. Ebben a minőségében az EURATEX 120 ezer európai céget és 2,2 millió munkavállalót képvisel (Magyarország is tagja az EURATEX-nek, amelyben a Könyvüipari Szövetség képviseli.) Ezen belül a szervezet nagy súlyt fektet a kutatás-fejlesztés-innováció (K+F+I) témakörére és azt szorgalmazza, hogy az európai textil- és ruhaipari vállalatok az olcsó tömegárúk helyett a speciális textiltermékek, a különlegesen jó minőségű, a mindenkor – és gyorsan változó – divatnak megfelelő, valamint a funkcionális ruházati cikkek gyártására rendezkedjenek be. Ennek szolgálatába kell állítani az innovációs tevékenységet, amihez azonban kétsége-

TEXPLAT

lenül jelentős emberi és pénzügyi forrásra van szükség. Különösen a kis- és középvállalatok számára jelent ez nagy kihívást, és elősegítésében nagy szerepet kell vállalniuk a hatóságoknak és a különféle szakmai szervezeteknek is. Elsősorban ennek az innovációs tevékenységnek az elősegítésére hozták létre az európai ill. a nemzeti technológiai platformokat, amelyek tevékenységére megalakulásuk óta európai szinten eddig mintegy 200 millió eurót fordítottak. Az

előadó fontosnak tartotta, hogy a textil- és ruhaipari technológiai platformok együttműködjenek más iparágak technológiai platformjaival is, elősegítve ezzel azt, hogy a többi iparág minél szélesebb körű ismereteket kapjon a textiliák nem hagyományos alkalmazási lehetőségeiről. Ugyancsak kívánatos a különböző országokban működő platformok együttműködése is, bár nem szabad mások jónak bizonyult módszereit egyszerűen lemásolni, hiszen minden ország iparában más a helyzet. Jó kapcsolatokat kell kiépíteni a gyártók, a kutatók és a hatóságok között és nagy hangsúlyt kell fektetni a textil- és ruhaipar presztízsének helyreállítása érdekében végzett munkára.

A konferencia második előadását Mokry J. tartotta „A nemzeti technológiai platformok szerepe és eredményei Magyarországon” címmel. Visszatekintett az európai technológiai platformok létrehozásának indokaira, amelyek között első helyen az szerepelt, hogy a vállalatokat sokkal jobban be kell vonni a technológiai kutatásokba és általában meg kell erősíteni a kutatási és innovációs tevékenységet az egész Európai Unióban. Magyarországon 19 szakterületen hoztak létre technológiai platformot, amelyek tevékenységére eddig 700 millió forintot fordítottak. A technológiai platformoknak először egy stratégiai kutatási tervet

Mokry J. Zsuzsanna, dr. Pataki Pál és dr. Peter Pfneisl a konferencia elnökségében

ezzer európai céget és 2,2 millió munkavállalót képvisel (Magyarország is tagja az európai ipart a Magyar

Zsuzsanna, az NKTH fősztályvezetője tartotta „A nemzeti technológiai platformok szerepe és eredményei Magyarországon”

kellett megalkotniuk, majd erre épülve megvalósíthatósági tervet kell készíteniük. A fő cél a nemzetgazdaság fejlesztése és a versenyképesség javítása, hiszen a versenyképesség nemzeti érdek. A jövőképet az iparral közösen kell kialakítani, erős összefogásra van szükség, fel kell kutatni és mozgósítani kell az erőforrásokat mind az Európai Unió, mind az egyes nemzetgazdaságok szintjén. A megvalósíthatósági tervnek hosszú távra kell szólnia, figyelembe véve az adottságokat, a tradíciókat, a képességeket és az eredményeket. A továbbiakban az előadó taglalta a magánszféra (az ipar), a kormányzatok és a gazdaság szerepét. Hangsúlyozta, mennyire fontos a hazai vállalatok versenyképességének fokozása, az érdekérvényesítés színvonala, a szaktudományok szerepe és annak mérlegelése, hogy milyen legyen az arány a hagyományos és a magas műszaki színvonalú (high-tech) iparágak között. Nagy fontossággal van a színvonalas oktatásnak és az innovációbarát környezetnek. A hazai technológiai platformok már eddig is jó hatással voltak a versenyképességre, a gazdaságfejlesztésre, a munkahelyteremtésre és eredményeik kínálatot szolgáltatnak a Széchenyi Terv végrehajtásához.

Dr. Rainer Gebhardt, a német STFI textilipari kutató intézet osztályvezetője **„Az európai textilkutató intézetek kutatási területei és hálózatai”** című előadásában egy felmérés adatait ismertette, amelynek célja az volt, hogy lássák, mely országokban, azokon belül mely régiókban hány kutató és vizsgáló intézet működik, milyen létszámmal (ezen belül milyen

kutatói létszámmal) és milyen tevékenységet folytatnak. A 115 intézményre kiterjedt felmérés eredménye azt mutatta, hogy az Európai Unióban 81 olyan intézet van, ahol kutató és vizsgáló tevékenységet egyaránt folytatnak, 18 intézet csak kutatással, 16 pedig csak vizsgálatokkal foglalkozik. Ezekben a helyeken összesen 22 ezer ember dolgozik, akik közül 3220-an foglalkoznak a textil- és ruháipart érintő témákkal és közülük 1599 a kutatók száma. A legnagyobb ilyen apparátust foglalkoztató ország Németország, amelyet sorrendben Törökország és Románia követ. A kutatási témák legnagyobb része a szálanyagokra terjed ki, de jelentős a különböző kelmeggyártási technológiák területén végzett kutatások aránya is, beleértve a kikészítési eljárásokat is. Az előadó közölte, hogy a felmérés eredményei rövidesen megtekinthetők lesznek az STFI internetes honlapján is.

„A magyar dizájnerek helyzete, nemzetközi eredményei” címmel *Harmati Hedvig*, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) tanácskezelő-helyettese mutatta be az egyetem textil-, ruha- és nyomottanyag-tervező hallgatóinak munkáját és az egyetem e téren végzett tevékenységét. Az idén 130 éves tanintézetben (amely korábban Iparművészeti Főiskola néven

működött) épp 100 éve foglalkoznak textiltrevezéssel. Az előadásból megismerhettük az egyetem oktatási rendszerét és a bemutatott gazdag képanyag alapján láthattuk a hallgatók fantáziadús anyagait, modelljeit. Végezetül az előadó áttekintést adott több alkotócsoport hazai és nemzetközi eredményeiről, az intézet nemzetközi kapcsolatairól. Hangsúlyozta, mennyire fontos lenne, hogy a hazai vállalatok ne csak külföldi tervezőket vegyenek igénybe, hanem támaszkodjanak a magyar tervezők munkásságára is. Ennek érdekében az egyetem szorgalmazza, hogy minél szorosabb kapcsolat épüljön ki olyan vállalkozókkal, akik fogadnak hallgatókat szakmai gyakorlatokon, hogy ezáltal a jövő tervezői megismerkedhessenek a vállalatok műszaki-technológiai adottságaival, hogy ezek szem előtt tartásával alkothassák meg anyag- és ruhaterveiket.

Az alkalmazott textil-iparművészet egy területével, a lakástextiliákkal foglalkozott **„Lakástextil innovációk és változások”** című előadásában *dr. Szalay Ágota*. Számos képpel illusztrált előadásában összehasonlította a magyar és az osztrák stílusjegyeket felmutató lakástextiliákat. Megállapította, hogy míg Ausztriában gondot fordítanak arra, hogy a textiliák tervezésénél hangsúlyt kapjanak a nemzeti vonások, a népművészet elemei, addig ez sajnos a mai Magyarországon nem jellemző, nálunk a hagyományok ismerete elszegényedett. Más kultúrák termékeit használjuk, a ruházatkodásban az olasz, angol, francia és ázsiai kultúrákét, a lakástextiliák terén főleg a skandináv befolyás erős. Hangsúlyozta, hogy mennyire fontos lenne a látvány és a dizájn, valamint a mérnöki munka egyenrangú összefogása, a közös alkotó folyamat. Mindenek előtt a funkciót kell szem előtt tartani, de a tervezésnél a magyar kultúra mélyebb ismeretére volna szükség.

A konferencián két külföldi ország, Csehország és Törökország képviselői is beszámoltak a hazájukban folyó textil- és ruházati ipari innovációs tevékenységről.

Miloš Beran, a Cseh Textilipari Technológiai Platform elnöke **„A Cseh Textilipari Technológiai Platform: el-összefogás lehetősége”** című előadásából megtudtuk, hogy Csehországban is csökken a textil- és ruházati ipar teljesítménye és létszáma, az elmúlt évek során ott is számos kisebb-nagyobb vállalat ment tönk-re. A tömegtermelés jóformán megszűnt, de a talpon maradt nagyvállalatok egyre nagyobb mértékben térnek rá különböző műszaki textiliák gyártására. Ezzel párhuzamosan jelentősen nő a termelékenység is. Nagy szerephez jutnak a klaszterek. A 2008-ban megalakult textilipari technológiai platform fő témái: az egészségügyi, a katonai és az építőipari alkalmazások, valamint a textil alapanyagú védőfelszerelések fejlesztése. Jelentős eredménynek könyvelhető el a nanoszálak gyártásának meghonosítása, ennek keretében partnereket keresnek ezeknek a

szálasanyagoknak a csomagolástechnikában és a vízkezelésben történő alkalmazásához.

Dr. Fatma Göktepe, a török Namik Kemal Egyetem professzorasszonya **„A török textilipar és oktatás: múlt, jelen és jövő”** című előadásában áttekintést adott az országában folyó textilipari oktatás helyzetéről. Az országban 1923 óta lehet egyáltalán a textiliák ipari méretű gyártásáról, „textiliparról” beszélni. Ma már több mint 1 millió embert foglalkoztat a

török textil- és ruházati ipar. 1972-ben Izmirben alapították az első olyan egyetemet, ahol a textilipar oktatásával foglalkoznak, és ma már 13 ilyen egyetem működik az országban, amelyekben évente összesen mintegy 1100–1200 hallgató tanul. 1976 óta jelentős mértékű ruházaticikk-exportot bonyolítanak le, de az 1989–1993 közötti időszakot tekintik az „aranykornak”, amikor textil- és ruházati ipari exportjuk a csúcson volt. Legnagyobb piacuk az Európai Unió. 2007-ig a textil- és ruházati iparban növekedés mutatkozott, ezt követően ott is némi visszaesést tapasztaltak, de 2009-től ismét növekedésre utalnak a statisztikai adatok. Az olcsó tömegtermelést ott is visszaszorítják, és ennek ellensúlyozására igen intenzív kutatás-fejlesztési tevékenységet fejtenek ki.

A hazai gyártású innovatív textiltermékek jó példájának tekinthetjük a nyergesújfalui Zoltek Zrt. által gyártott oxidált és szénszálakat, amelyekről *Szabó Ru-*

dolf fejlesztő mérnök számolt be **„Oxidált és szénszál, mint műszaki textil alapanyag”** című előadásában. Mint ismeretes, az amerikai Zoltek cég a volt Magyar Viscosagyár területén, az ottani gyártástechnológia megfelelő átalakításával, korszerűsítésével honosította meg az oxidált szálak (Pyron) és szénszálak (Panex) gyártását, az amerikai cég know-how-ja alapján. Az előadás ismertette ezeknek a szálasanyagoknak a tulajdonságait és a kompozitgyártásban játszott jelentős szerepét, amelyek felhasználói elsősorban az űrhajózásban, a repülőgépgyártásban, az autóiparban, a szélérőművek, nagynyomású tartályok, olajfűtőtoronyok, sportszerek gyártásában, valamint az építőiparban működnek.

A konferencia befejező előadását *dr. Pataki Pál* tartotta, aki egy jelenleg fejlesztés alatt álló internetes oktató játékot, a **Game4Manager**-t (Játék menedzserek számára) mutatott be nagy vonalakban. A játék az e-learning témakörébe tartozik és kifejlesztése az Európai Unió 7. keretprogramja keretében több ország – köztük az INNOVATEXT Zrt. által képviselt Magyarország – együttműködésével készül. Célja a munkahelyi egészségügy, biztonság és a környezetvédelem szempontjait is szem előtt tartó integrált vállalatirányítási rendszer bevezetésének, alkalmazásának elősegítése. Az oktató játék magyar nyelven is előre láthatólag ez év vége felé lesz hozzáférhető az interneten.